

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXV. Idem Episcopo & Cantori a Atrebatensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

d *Bailivis.*] Bailivus apud Gallos idem significat ac officialis, & plerumque accipitur pro Pratore, seu iudice; quare & officium ipsum bailiva solet appellari. Probant, & illustrent Lindembrog in *Glossario legum antiq. verbo Bailivus.* Ioannes Vossius de *vitiis serm. lib. 2. c. 3.* & notavi in *cap. 8. de confirm. utili.*

e *Privilegio.*] Carnotense enim Capitulum eximii est decoratum privilegiis à Sede Apostolica, inter quæ illud refertur, quod nemini licet anathemate damnatum absolvere, nisi prius damni æstimatione pensata, ac damno satisfacto ipsi Capitulo, ut refert Renatus Chopin. *lib. 1. sac. pol. tit. 2. n. 4.* Cujus privilegii mentio fit in præsentis textu.

CAPVT XXIV.

Idem *Comitisse* a *Blesensi.*

CUM olim pro Canonicis Carnotensibus quoddam Capitulum contra te fuerat allegatum, quod dicebat in Ecclesia suæ privilegiis contineri, ut videlicet nemini liceat excommunicatis, vel nominatim interdictis pro Canonicis Carnotensibus, absque congrua satisfactione absolutionis beneficium indulgere. *Et infra:* Quia verò dum ansam solvimus, nondum dicimur ligavisse, propter hoc, quod eisdem Canonicis, velut asseris, proponentibus, illam esse offensam manifestam, non quæ iudici, nec quæ alii, sed quæ sibi tantummodo manifesta videtur, major ex illa dictione, videlicet Manifesta, scrupulus quæstionis emerfit. Tuis igitur humilibus precibus inclinati, offensam nos rescribimus intelligere manifestam, quæ vel per confessionem vel probationem legitimam nota fuerit, aut evidentiâ rei, quæ nullâ possit tergiversatione celari.

NOTÆ.

- I. a *Comitissa Blesensi*] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc tit. cap. 8.* Textus hic spectat ad casum textus præcedentis. b *Tergiversatione.*] Ut probavi in *cap. evidentiâ, de accusat.* ubi exposui quando quid dicatur manifestum, vel notorium.

CAPUT XXV.

Idem *Episcopo* & *Cantori* a *Atrebatensi.*

Abbate Sancti b Silvani Altiacen, olim viam universæ carnis ingressio, cum ejusdem loci monachi elegissent quendam de ipsius gremio in Abbatem, & ejusdem confirmationem electionis a bon. mem. Morinen. Episcopo nequissimè aliquatenus obtinere, per procuratorem suum confirmationem ipsius à Sede Apostolica petierunt. Cæterum procurator monasterii S. c Bertini proposuit ex adverso, quod cum secundum approbatam consuetudinem, & privilegia Rom. Pont. Abbates Altiacem debeant de monasterio S. Bertini semper assumi, hujusmodi electio erat non immeritò reprobanda, utpote contra consuetudinem diuturnam, & privilegia Sed. Ap. attentata; & Altiacen. monachi debeant de jure compelli, ut de monasterio beati Bertini personam idoneam sibi eligant in Abbatem. *Et infra:* Nos igitur depositionibus testium coram delegatis à nobis iudicibus productorum diligenter inspectis, invenimus sufficienter esse probatum, quod xl. annis, & infra, monachi Altiacen. Abbatem sibi de S. Bertini monasterio elegerunt, ita quod infra præscripti temporis spatium de præfato Cœnobio VII. fuerunt in Altiacenses Abbates assumpti. *Et infra:* Et cum quadam vice Garmum Altiacen. monachum elegissent, ejus electio robur habere non potuit donec apud monasterium S. Bertini professione facta, post aliquantulum temporis, quando scilicet ejusdem loci Abbati, & conventui placuit, in Altiacen. extitit Abbatem assumptus. Ex privilegiis quoque Rom. Pont. monasterio S. Bertini concessis argui poterit evidenter, Altiacen. Abbatem fore de S. Bertini collegio eligendum. Nimirum privilegio fel. rec. Paschalis Pap. præd. n. hujusmodi capitulum apparet insertum: Subrogationem Abbatis penes monasterium S. Silvani apud Altiacen. juxta præteriti temporis morem, in vestra semper concedimus dispositione persistere. Cujus verbis bon. mem. Innocentius Pap. præd. n. prorsus inhæsit. In privilegio quoque d Calixi II. Papæ hujusmodi capitulum invenitur: Porrò juxta Domini præd. n. sanctæ mem. Paschalis Pap. decretum, Abbatis subrogationem penes Altiacen. non aliunde, quàm de vestro monasterio fieri Ap. auctoritate decernimus. Ad hæc autem pars adversa respondit, quod si evidenter per depositiones testium probaretur, quod infra prædicti temporis spatium

spatium de monasterio S. Bertini semper fuerit Altiacen. assumptus; ex hoc tamen nullum Altiacen. monachis præjudicium parabatur, cum hoc non necessitate aliqua factum fuerit, sed ex libera voluntate. *Et infra:* Sed nec dici poterat, quod ex eo consuetudo aliqua, quasi contradicto iudicio fuerit introducta, si de prædicto monasterio extitit in memorati Guarini electione processum, cum illud pro bono pacis factum extra iudicium dignoscatur. *Et infra:* Præterea cum Pasch. Pap. subrogationem Abbatis S. Silvani monasterio S. Bertini juxta morem præteriti temporis duxerit concedendam, nec de præteriti temporis more, seu consuetudine fiat fides, per ejus privilegium, & similia, super hoc nullum Altiacen. monasterio poterat præjudicium generari. Contra quod fuit ex adverso responsum, quod hæc determinatio secundum præteriti temporis morem, & causalis, & conditionalis potest intelligi; & tam ad personale, quam impersonale verbum referri. Si enim impersonale verbum impersonale verbum determinet, conditionalis intelligitur, & talis est sensus: Concedimus subrogationem Abbatis sancti Silvani apud Altiac. in vestra semper dispositione consistere, secundum præteriti temporis morem, idest si mos præteriti temporis talis fuit: si verò verbum determinet personale, causaliter debet intelligi, ut sit sensus: Concedimus secundum præteriti temporis morem, idest quia mos præteriti temporis sic obtinuit, subrogationem videlicet Abbatis sancti Silvani apud Altiac. in vestra semper dispositione consistere. Hic autem sensus rector esse videtur, quia cum privilegium sit lex privata, & lex non debeat esse obscura, vel captiosa, sed certa, & manifesta; nec esset privata, nisi aliquid specialiter indulgeret; profecto sic intelligenda sunt illa verba, ut res, de qua agitur, valere possit potius, quam perire, maximè cum suprædictus Calixtus Papa qui eodem Paschali è vicino successit, verbis æquioribus usus, determinationem illam profectus amoverit, ut ambiguitas tolleretur: & quod dicebatur in concessione Paschalis, videlicet ut subrogatio Abbatis Silvani apud Altiacen. in dispositione Abbatis, & fratrum sancti Bertini semper existeret; ipse mutaverit, decernens, subrogationem illius Abbatis non aliunde, quam de sancti Bertini monasterio faciendam, ut electio ad jus commune posset ex una quidem parte reduci: eadem quoque verba sic esse interpretanda subsequens consuetudo declarat, quæ perhibetur esse legum interpret. His igitur, & aliis ad eandem causam spectantibus diligenter auditis, & perspicaciter intellectis, de consilio fr. n. monasterio sancti Bertini adjudicavimus hujusmodi dignitatem, ut quotiescunque in Altiacensi monasterio Abbatis electio immineret facienda, Altiacen. monachi de cænobio sancti Bertini personam idoneam sibi eligant in Abbatem, ita videlicet ut tam diu monasterium ipsum hac honoris debeat prærogativa gaudere, donec ibidem vigerit observantia regularis, ut idoneæ personæ inveniantur in illo, quæ possint in Abbates assumi.

NOTÆ.

- a *Trebatensi.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc tit. c. 10.* De Trebatensi diocesi iam nonnulla adduxi in *cap. 13. de arbitris.*
- I. b *S. Silvani.*] Monasterium hoc S. Silvani Altiacense est in Germania, in diocesi Morinensi, cujus initium, & erectionem refert Iperius in *chronico suo Bertinensi.* ibi: *Lambertus Abbas noster (Bertinensis videlicet) Ordinis D. Benedicti, duobus primariis Ecclesiis hujus diocesis, scilicet Morinensi, & Sithiensi reformatis ad vicinas Ecclesias reformandas mentem intendit, opportunitatem nanciscens nunc ex Ecclesiarum vacationibus, nunc ex monachorum dissentionibus. Anno itaque 1101. Ecclesia Altiacensis constructa anno 1072. (cui de jure, consuetudine, ac privilegio consuevit, & debet ex isto monasterio Abbas provideri.) Lamberto Abbate defuncto, Odonem Cluniacensem monachum, virum exemplarem ad ordinem hunc reformandum pridem missum Abbatem prefecit.* Unde constat monasterium hoc Ordinis D. Benedicti, olim diocesis Morinensis, nunc Audomarensis fuisse, & simul ejus Abbatem eligendum esse ex monasterio sancti Bertini, ut refertur in Gallia *Christ. tom. 4. litera A. fol. 27.* & refert Mireus de *cænobiis Belgicis c. 40.*
2. c *Sancti Bertini.*] Etiam monasterium hoc

Ordinis est D. Benedicti, in urbe Audomacopolitana Arthesiæ, olim Morinensis diocesis, antiquitus Siciense monasterium dictum, cujus originem, & progressum refertur Aubertus Mireus de *cænobiis cap. 4.* auctores Gallia *Christ. tom. 4. litera B. fol. 171.*

d *Callisti II. Alexandri III.*] Nam cum Abbate monasterii S. Bertini fundatum, & reformatum fuisset monasterium sancti Silvani, merito tam consuetudine, quam privilegiis Romanæ Ecclesiæ introductum fuit, ut ex monasterio sancti Bertini Abbas sancti Silvani eligeretur, cum in utroque monasterio eadem Regula D. Benedicti observaretur; quod in aliis monasteriis frequentius observatur, ut jam notavi in *cap.*

e *Lex privata.*] Probavi in *cap. 1. de Privil.*

f *Specialiter indulgeret.*] Consonant textus in *cap. in his; de privil. cap. si Papa, eod. tit. in 6.* aliàs esset inutile, & supervacaneum, & quasi otiosus actus: quod de Principis beneficio præsumendum non est. Unde fit, debere privilegii effectum esse aliquo modo diversum ab effectu juris communis, ut explicat Suarez de *legibus lib. 8. c. 22.*

g *Donec ibidem.*] Unde cessante disciplina regulari in monasterio Berthinensi, cessaret & privilegium hoc, juxta tradita à Suarez de *legibus lib. 8. cap. 33. per totum.*